

Տ. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՎԱՐՂԱՊԵՏ ԿԻՐԱԿՈՍՅԱՆԻ ՔԱՐՈՉԸ՝ ԽՈՍՎԱԾ ՍՈՒՐԲ ԳԱՅԱՆԵ ՎԱՆՔՈՒՄ ՄԱՏՈՒՅՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

(25 հուլիսի, 2021 թ.)

Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

«Եթէ ո՞չ գիտէի, զի մարմինք ձեր տանաւ եմ Հոգւոյն
որ է ի ձեզ՝ զոր ունիմ յԱստուծոյ, և չէի անձանց տէր,
ֆանգի գնոց գնեցայք. փառաւոր արարէի զԱստու-
ծած ի մարմինս ձեր»:

(Ա. Կորնթ. Զ. 19–20)

Սիրելի՛ հավատացյալներ,

Այս խոսքերը քաղված են այսօրվա սուրբգրային ընթերցվածքից, խոսքեր, որոնք շուրջ 2000 տարի առաջ Սուրբ Պողոս առաքյալն ուղղել էր Կորնթոսի հավատացյալներին: Մի՞թե հնացել են ու անպիտան դարձել առաքյալի այս խոսքերը. անշուշտ ո՛չ, քանի որ աստվածաշունչ ամեն խոսք հավիտենական արժեք է եւ մշտաբուխ ուժ, զորություն, որը մարդ արարածին տանում է, մղում դեպի հավիտենական կյանք, Երկնքի արքայություն, որն Ամենասուրբ Երրորդությամբ պարփակված Տաճարն է:

Աստված մեզ՝ մարդկանցս, արարեց որպես մարմնավոր եւ հոգեւոր արարածների՝ որպես մեկ միավորյալ բնության: Հոգին, որ ունի Աստծու պատկերն ու նմանությունը, մեզ կապում, միավորում է Աստծուն, իսկ մարմինը մեզ շաղկապում է նյութական աշխարհին, որը նույնպես Արարչի ստեղծագործությունն է: Եւ այս մարմնի ու հոգու կառույցով մենք առաքելություն ունենք ինչպես մեր նյութական մասը՝ տաճարը, սուրբ պահելու եւ այդ տաճարին կենդանություն տվող հոգին անեղծ պահպանելու, նույնպես եւ պարտք ունենք մեզ շրջապատող նյութական աշխարհը հոգեւորով ու ամենայն հոգեշահ բարիքներով լցնելու:

Լինել Աստծու տաճար: Իսկապես, ինչպիսի՞ մեծ պատիվ է՝ տրված մեզ Տիրոջից, որ մեր մարմինների մեջ բնակվի Սուրբ Հոգին, ինչպես նա

մշտապես ներկա է այս քարաշեն, օծված տաճարում: Սուրբ Մկրտությունից ի վեր Աստված բնակվում է մեր մեջ, քանի որ ավագանից մեր հոգեւոր ծննդյամբ մեր անձը դառնում է այն սուրբ հարկը, որտեղ գալիս եւ հանգրվան է գտնում Սուրբ Երրորդությունը՝ ըստ Տիրոջ անսուտ խոսքի:

Այո՛, յուրաքանչյուր քրիստոնյա անհատ Սուրբ Հոգու տաճար է. «Մենք ենք կենդանի Աստծու տաճարը, ինչպես Աստված Ինքն ասաց. «Պիտի բնակվեմ նրանց մեջ եւ պիտի ապրեմ նրանց հետ: Ես նրանց Աստվածը պիտի լինեմ, եւ նրանք՝ իմ ժողովուրդը»» (Բ. Կորնթ. Զ. 16), եւ թե՛ «Զգիտե՛ք, որ Աստծու տաճար եք դուք, եւ Աստծու Հոգին է բնակվում ձեր մեջ» (Ա. Կորնթ. Գ. 16):

Եւ այս տաճարները կառուցվում են ճշմարիտ հավատքի, անխախտ հույսի եւ անկեղծ սիրո՝ աստվածային առաքինությունների հիմնասյուների վրա: Եւ այս կենդանի մարդ-տաճարից առ Աստված են բարձրանում ջերմեռանդ աղոթքներ, ջերմագին խնդրվածքներ եւ սրբանվեր զգացմունքներ, բարի գործեր: Իսկ այս բոլոր բարիքները տրվում են մեզ, կյանքի են կոչվում ամենապարզեւ Աստծու ողորմությամբ, Նրա շնորհաց ներգործությամբ, Սուրբ Հոգու խաղաղ ու հրաշալի շարժումով: Իսկ աստվածային այս գործունեության բնույթը մեզ համար լավագույնս մեկնաբանում է մեր Տեր Հիսուս Քրիստոս: Հովհաննեսի Ավետարանում կարդում ենք Տիրոջ հետեւյալ խոսքերը. «Եւ Ես պիտի աղաչեմ Իմ Հորը, որ մի ուրիշ Մխիթարիչ տա ձեզ, որպեսզի հավիտյան ձեզ հետ լինի: Դա Սուրբ Հոգին է, որ ճշմարտությունն է հայտնում: Աշխարհը չի կարող Նրան ընդունել, որովհետեւ ո՛չ տեսնում է Նրան եւ ո՛չ էլ ճանաչում: Բայց դուք ճանաչում եք Նրան, որովհետեւ ձեր մեջ պիտի մնա եւ ձեզ հետ պիտի լինի» (Հովհաննես ԺԳ. 16—17):

Սիրելի՛ քույրեր եւ եղբայրներ,

Սուրբ է Աստված, եւ Աստծու բնակության վայրը նույնպես սուրբ պետք է լինի: Մեր Եկեղեցու սուրբ հայրերից Հովհան Ոսկեբերանն ասում է. «Դուք տաճար եք, սուրբ տաճար եւ ավելին՝ Սուրբ Հոգու տաճար: Մի՛ ապականեք սուրբ տաճարը եւ աստվածային պարգեւը մի՛ գործադրեք անօգուտ»:

Ինչպես անցյալում, այնպես եւ մեր ժամանակներում ցավալի է, որ շատերի համար այս բառերը չունեն որեւէ նշանակություն:

Փոխվել են ժամանակները: Եթե նախկինում մարդը փորձում էր կյանքի ուղեւիշ դարձնել Բարին, Գեղեցիկն ու Ճշմարիտը, ապա

Ժամանակակից աշխարհում էապես փոխվել է գրեթե ամեն բան: Գիտության եւ տեխնիկայի աննախագեպ զարգացման պատճառով ձեւավորվում են նոր պատրանքներ, նոր հավակնություններ, եւ երբեմնի արժեքները (արդարություն, ազատություն, հավասարություն եւ այլն) վերածվում են նյութականացման մեծ հավանականություն ունեցող սովորական «ապրանքի»:

Քաղաքակրթության հյուսած սարդոստայնի գրավիչ փափկությունը հեշտ ու հարմարավետ կյանքի ներշնչականներով կարծես առմիշտ սանձել է մարդկանց մեջ տարերքը եւ փափկության ու հարմարավետության հենց այդ նույն ներշնչականներով «դրախտից վտարվածներին» իրենց իսկ Արարչի գիրկը նորից վերադառնալու հույսից զրկել՝ դարձնելով այնպես, որ նրանք ինքնակամ հրաժարվեն բարության համար մաքառող Կամքից, գեղեցկության ձգտող Հոգուց եւ ճշմարտության ծառավը հագեցնող Մտքից: Այս ամենը կարելի է բնութագրել մեկ բառով՝ անտարբերություն:

Փիլիսոփաներից մեկը պարկեշտ մի խելագարի բերանով հայտարարել է, որ Աստված ոչ թե մահացել է, ոչ թե մենք Նրան սպանել ենք, այլ մահացել է Նրան դիմելու մեր ներքին ցանկությունը: Աստված ոչ թե մահացել է, այլ դարձել է Անհնարին: Եւ շարունակել է՝ ասելով, որ եթե Աստված հայտնվեր իր ապրած ժամանակներում, Նրան ոչ թե կխաչեին, այլ կծաղրեին:

Մեր պարագայում ներկա ժամանակներում Աստված ո՛չ խաչի կարժանանար, ո՛չ էլ՝ ծաղրանքի: Նրան պարզապես չէին նկատի: Մեր ապրած աշխարհում կարեւորություններ չկան այլեւս: Ամեն անհնարին հնարավոր է, եւ ոչինչ՝ զարմանալի:

Մարդ արարածն այնքան է զբաղված իր գոյությունը պահպանելու համար այս կյանքի հոգսերով, որ ժամանակ եւ նույնիսկ ցանկություն չունի մի պահ կանգ առնելու եւ մտածելու, թե ինչու է ինքն ապրում, ում են պետք իր բոլոր գործերը, եւ ում են դրանք օգուտ տալիս: Հագուրդ տալով մեր մեղսահակ բնության ցանկություններին՝ մենք մաշվում ենք, քանի որ վատ սովորությունների գերի ենք դառնում եւ չենք հասկանում, որ այդպես ինքներս մեզ աստիճանաբար ոչնչացնում ենք, սպանում: Մեր անձի տաճարները պղծում ենք, երբ այն վերածում ենք ավազակների որջի, երբ այնտեղ հպարտության, նախանձի, ծուլության, ազահության, որկրամոլության, բղջախոհության, սպանության եւ այլ անթիվ ու անհամար

մեղքերի սեղաններ ու աթոռներ ենք լցնում: Աստված ասում է նման տաճարները, Աստված մաքրազարդում է նման տաճարները, ինչ արեց Քրիստոս Աստված. Նա տաճարից վռնդեց հոգեւոր գործ շանող բոլոր անձերին՝ կործանելով նրանց սեղաններն ու աթոռները: «Գրված է. «Իմ տունն աղոթքի տուն պիտի կոչվի», մինչդեռ դուք ավազակների որջի եք վերածել այն» (Մատթ. ԻԱ. 12–13): Այսօր եւս մեր Տերը հանդիմանում եւ խաղաղանով դուրս է հալածում կենդանի տաճարների ավազակներին՝ մոլուկյունները, որոնք ավազակների պես խուժել են մեր ներսի տաճարներ եւ պղծում են մեզ՝ հեռացնելով ու վանելով մեզանից կենդանարար Սուրբ Հոգուն: Իսկ Նրա բացակայութեամբ սասանվում ու քանդվում է կենդանի տաճարը: Այս պատճառով է Պողոս առաքյալն ասում. «Եթե մեկն Աստծու տաճարը քանդի, Աստված էլ կորստի պիտի մատնի նրան, որովհետեւ Աստծու տաճարը սուրբ է, եւ դ՞ո՞ք եք այդ տաճարը» (Ա. Կորնթ. Գ. 17):

Իսկ ինչպե՞ս մեր տաճարը՝ մեր անձը, մաքուր, սուրբ պահենք:

Այսօր մի կողմից զարգանում է հոգեւոր կյանքը՝ Ավետարանի քարոզչությամբ, աստվածապաշտությամբ, աստվածաբանական մտքի նոր արգասիքներով, իսկ մյուս կողմից աշխարհն իր գիտատեխնիկական նվաճումներով փորձում է Աստծուն բացառել այս աշխարհից, մարդուն դարձնել եսի տաճար:

Այդ եսի տաճարներում չկա Աստծու սերը, ուստի չի կարող լինել մերձավորի նկատմամբ սեր: Իսկ առանց սիրո չկա բարիք, չկա կյանք: Աստված աննպատակ չի արարել մարդուն, եւ իզուր չէ, որ Նա հավատում ու վստահում է յուրաքանչյուրիս, որ Նա զոհաբերվեց մեզ համար: Այո՛, չարութեան հոգին մեղքի սարդոստայնով կործանեց ու քանդեց ամեն գեղեցիկ ու բարի բան, ապականեց մարդ-տաճարը եւ տիեզերք-տաճարը, սակայն Արարիչ Ճարտարապետը վերանորոգեց ամենայն ինչ, վերաշինեց բոլոր տաճարները եւ առաքեց Իր Սուրբ Հոգուն, որ շրջում էր ջրերի վրա, որ գա եւ բնակվի մարդկանց մեջ եւ օգնի մեզ շարունակելու վերականգնել կործանվածը, վերագտնել կորցրածը եւ ժառանգել հավիտենական կյանքը:

Եթե մենք վճռական փոփոխություն չկատարենք մեր կյանքում, ներաշխարհում եւ չփոխենք մեր վերաբերմունքն աստվածային պատվիրաններով բանաձեւված օրենքի՝ ազատության օրենքի նկատմամբ, ապա շուտով կայլասերվենք եւ կոշնշանանք՝ նմանվելով լքված, խորտակված, պղծված տաճարների:

Սակայն մեր հայացքը միշտ դեպի վեր՝ դեպի հոգեղեն տաճարի խաչին հառած պետք է հիշենք, որ Քրիստոս Աստված ջախջախեց սատանայի գլուխը. մեզ ստրկացնողին անզոր դարձրեց եւ այսօր ու հավիտյան մեզ ուժ է տալիս, որ Իր նման պայքարենք ու խորտակենք մեղքի ստրկական շղթաները, հաղթենք ամեն տեսակի մոլուխյուններին եւ կանգուն ու սուրբ պահենք մեզ՝ Աստծու կենդանի տաճարներին:

«Ուստի,— հորդորում է Պողոս առաքյալը,— այնպես ապրեք, որ Աստված փառավորվի ձեր մարմինների մեջ» (Ա. Կորնթ. Զ, 20), քանի որ Աստծու տաճարը փառաբանության վայր է: Նաեւ՝ «Թող ձեր լույսը շողա մարդկանց առջեւ,— պատվիրում է մեր Տերը,— որպեսզի նրանք տեսնեն ձեր բարի գործերը եւ փառավորեն ձեր Հորը, որ երկնքում է» (Մատթ. Ե, 16)»:

Ուրեմն, սիրելի՛ հավատացյալներ, ապրենք եւ գործենք Աստծու երկյուղով եւ սիրով, աստվածային շնորհաց զորությանմբ հանապազ բարին խորհենք, խոսենք ու արարենք, որպեսզի այսպես թույլ տանք՝ մեր մեջ բնակվի Աստված եւ օգնի մեզ հաստատաքայլ ընթանալ հավիտենական կյանքի ճանապարհով: Լինելով կենդանի եւ սուրբ տաճարներ, բարի պատերազմը մղելով մեղքի դեմ՝ մենք սուրբ եւ լուսավոր կղարձենք ու կպահպանենք մեր համազգային տաճարը՝ մեր Հայրենի երկիրը, որը կղառնա հզոր եւ բարօր, եւ ամենքս միաշունչ, միասիրտ՝ որպես Աստծու հոգեղեն տաճարի կենդանի քարեր, կօրհնենք ու կփառավորենք Հորը, Որդուն եւ Սուրբ Հոգուն:

Շնորհք, սեր եւ խաղաղություն ձեզ՝ Աստծու Հոգու տաճարներիդ, ամեն:

